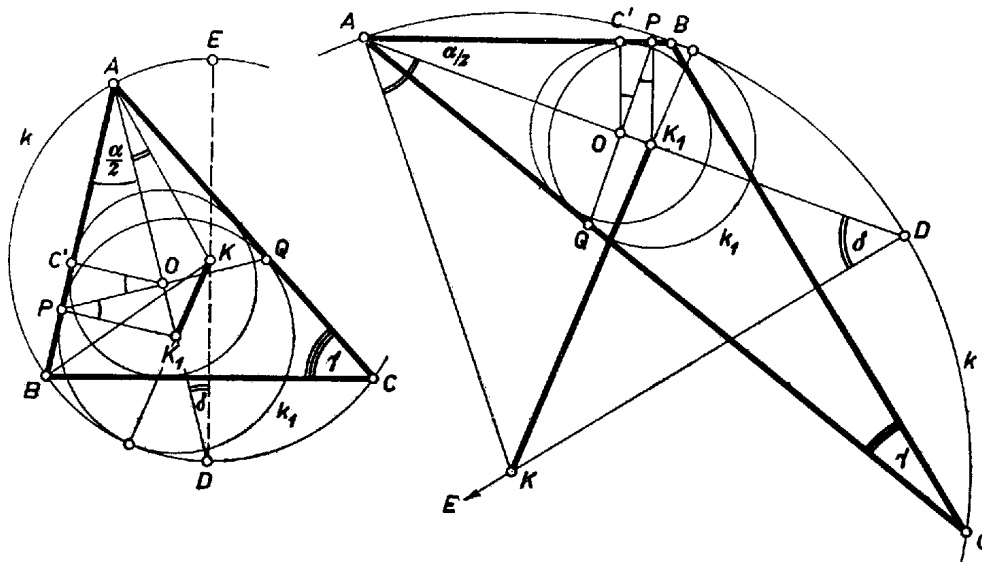

A feladatban állított érintkezés következik abból, ha megmutatjuk, hogy a kérdéses k_1 kör K_1 középpontjának a háromszög köré írt k kör K középpontjától mért távolságának és a két kör r_1 és r sugara különbségének a négyzete egyenlő, tehát $KK_1 = |r_1 - r|$; így a két kör közt belső érintkezés áll fenn. Könnyű látni, hogy csak k tartalmazhatja k_1 -et, ugyanis a háromszög belső O pontján átmenő egyenes az AB , AC oldalak legalább egyikét belső pontban metszi, tehát a P és Q pontok legalább egyike k belsejében és k_1 határán van.

KK_1 -et az AKK_1 háromszögből fogjuk kiszámítani koszinusz-tétellel. Fel fogjuk használni – a szokásos jelölésekkel élve – a

$$(1) \quad \varrho = 4r \sin \frac{\alpha}{2} \sin \frac{\beta}{2} \sin \frac{\gamma}{2}$$

összefüggést.² A $KAK_1\angle = \delta$ szög meghatározására jegyezzük meg, hogy az ADK egyenlő szárú háromszögből $ADK\angle = \delta$, így az együttesen félkört kitevő EA , AB , BD íveken rendre δ , γ , $\alpha/2$ nagyságú szögek nyugszanak. Ezek összege tehát 90° , s így $\delta = 90^\circ - (\alpha/2 + \gamma)$. Az AK_1P háromszögből $AK_1 = r_1 / \sin(\alpha/2)$. Így³

$$\begin{aligned} KK_1^2 &= AK^2 + AK_1^2 - 2AK \cdot AK_1 \cos \delta = \\ &= r^2 + \frac{r_1^2}{\sin^2 \frac{\alpha}{2}} - \frac{2rr_1}{\sin \frac{\alpha}{2}} \sin \left(\frac{\alpha}{2} + \gamma \right). \end{aligned}$$

Ebből levonva $(r - r_1)^2$ -t:

$$\begin{aligned} KK_1^2 - (r - r_1)^2 &= \frac{r_1^2}{\sin^2 \frac{\alpha}{2}} \left(1 - \sin^2 \frac{\alpha}{2} \right) - \frac{2rr_1}{\sin \frac{\alpha}{2}} \left[\sin \left(\frac{\alpha}{2} + \gamma \right) - \sin \frac{\alpha}{2} \right] = \\ &= \frac{r_1}{\sin^2 \frac{\alpha}{2}} \left[r_1 \cos^2 \frac{\alpha}{2} - 2r \sin \frac{\alpha}{2} \left(2 \sin \frac{\gamma}{2} \cos \frac{\alpha + \gamma}{2} \right) \right] = \\ &= \frac{r_1}{\sin^2 \frac{\alpha}{2}} \left(r_1 \cos^2 \frac{\alpha}{2} - 4r \sin \frac{\alpha}{2} \sin \frac{\beta}{2} \sin \frac{\gamma}{2} \right). \end{aligned}$$

A zárójelben a kivonandó (1) szerint ϱ . A kisebbítendő átalakítására fogjuk felhasználni azt, hogy P az O -n át AO -ra merőlegesen húzott egyenesen van. Legyen a beírt kör érintési pontja az AB oldalon C' . Ekkor $C'OP$ és OPK_1 a BAD szögre nézve merőleges szárú hegyes szögek, tehát $\alpha/2$ nagyságúak. Így a K_1PO és POC' derékszögű háromszögekből

$$r_1 \cos \frac{\alpha}{2} = PO, \quad r_1 \cos^2 \frac{\alpha}{2} = PO \cos \frac{\alpha}{2} = OC' = \varrho.$$

A felírt különbség értéke tehát valóban 0, amint állítottuk.

Siket Aranka (Makó, József A. g.)

²Lásd pl. Kürschák J.–Hajós Gy.–Neukomm Gy.–Surányi J.: Matematikai versenytételek I. (3. kiadás, Tankönyvkiadó, Budapest, 1965) 40. o.

³Ha $AB = AC$, akkor $\delta = 0$, mert $\alpha/2 + \gamma = 90^\circ$, így az egyenlőség ebben az esetben is helyes.